

דבר העורך

הילכתא
מגזין הלכה

קרטיס הגרלה

10 כרטיסים = 432 ₪
3 כרטיסים = 216 ₪
1 כרטיס = 120 ₪

מנוחה דאורייתא: המסנה (שבת דף עג.) מונה בין ל"ט אבות המלאכות את מלאכת 'מוחק על מנת לכתוב שתי אותיות', ופירש רש"י (ד"ה כותב ומוחק) במשכן היתה מלאכת מוחק שכתבו אותיות על הקרשים. כדי לדעת מי הוא הקרש שעל ידו, ולפעמים טעו ברישום ומוחקו אותו כדי לכתוב את האות הנכונה.

מחיקה דרבנן: וכתב המרדכי (פרק כלל גדול סימן שסט), בשם מהר"ם מרוטנבורג, העתיקו הבית יוסף (או"ח סימן שם), שאין איסור דאורייתא של מוחק, באכילת עוגות שכתוב עליהם אותיות ומילים ביום טוב, כי אינו מוחק על מנת לכתוב, כמפורש במשנה שרק מוחק על מנת לכתוב אסור מדאורייתא, ומכל מקום מדרבנן יש איסור מוחק אף במוחק שלא על מנת לכתוב, ובקטן אין לחוש, כפי שמבואר בגמ' (בימות קיד.) שקטן העושה איסור דרבנן, אין בית דין מצווים להפרישו כאשר אין נותנים לו את האיסור בידיהם, ולכן התינוקות אוכלים אותם ביום טוב.

מנות: מאידך בשו"ת מהר"ש לבית הלוי (חלק או"ח סימן כו) דייק מלשון הרוחק (סימן רצ"ו) שחולק על המרדכי וסובר שאפילו מדרבנן מותר לאכול ביום טוב מאכל עם כיתוב, כי הביא את המנהג שנותנים לילדים הלומדים לבילי שבועות, עוגת דבש עם הכיתוב ד' אלקים נתן לי לשון למוזים וגו' (ישעיה פרק נ פסוק ד), וביצה מבושלת קלופה עם הכיתוב ויאמר אלי בן אדם בטובתך תאכל ומעיקה תמלא את המגלה הזאת וכו' (יחזקאל פרק ג פסוק ג), ומאכלים אותם את העוגה והביצה, ומוכח ממה שהתירו לאכול את הקטן בידיהם. הרי

מגבית הגרלה כהלכה

כעת אשר אנו עומדים בזמן אשר מכריזים על השקלים, ולרגל הרחבת הפעילות שעל ידי בית המדרש 'הילכתא', בהדפסת גיליונות 'עומק הפשט' ביותר משתים עשרה אלף עותקים כל שבוע, והביקוש הגדול בקרב ציבור שוחרי התורה להגדיל את מערך ההפצה של הגיליון, הרחבת שעות המענה בבית הוראה, הוספת 'שיעורי הלכה' מפי הרבנים הגאונים שליט"א, 'חבורות הדרכה' לנושאים הלכתיים, ועוד.

רבים כבר הצטרפו להיות שותפים במפעל, אולם עדיין אין הקומוץ משיבץ את הארי כאשר העלות החודשית של הוצאות הגיליון ופעילות המפעל מסתכמות באלפי שקלים, וגם הצטברו חובות גדולים בסכומי עתק, ועל כן אנו יוצאים בקמפיין התרמה מיוחד, בו יוגרלו בין התורמים פרסים יקרי ערך. ומכאן תצא הקריאה לכל אחד שמפיק תועלת מהגיליונות והשיעורים והבית הוראה וכו', לתרום ולהתרם, להגדיל תורה ולהאדירה.

עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'מאכל עם כיתוב בשבת'

'גדר מלאכת מוחק בשבת'

מחיקה דאורייתא: המסנה (שבת דף עג.) מונה בין ל"ט אבות המלאכות את מלאכת 'מוחק על מנת לכתוב שתי אותיות', ופירש רש"י (ד"ה כותב ומוחק) במשכן היתה מלאכת מוחק שכתבו אותיות על הקרשים. כדי לדעת מי הוא הקרש שעל ידו, ולפעמים טעו ברישום ומוחקו אותו כדי לכתוב את האות הנכונה.

מחיקה דרבנן: וכתב המרדכי (פרק כלל גדול סימן שסט), בשם מהר"ם מרוטנבורג, העתיקו הבית יוסף (או"ח סימן שם), שאין איסור דאורייתא של מוחק, באכילת עוגות שכתוב עליהם אותיות ומילים ביום טוב, כי אינו מוחק על מנת לכתוב, כמפורש במשנה שרק מוחק על מנת לכתוב אסור מדאורייתא, ומכל מקום מדרבנן יש איסור מוחק אף במוחק שלא על מנת לכתוב, ובקטן אין לחוש, כפי שמבואר בגמ' (בימות קיד.) שקטן העושה איסור דרבנן, אין בית דין מצווים להפרישו כאשר אין נותנים לו את האיסור בידיהם, ולכן התינוקות אוכלים אותם ביום טוב.

מנות: מאידך בשו"ת מהר"ש לבית הלוי (חלק או"ח סימן כו) דייק מלשון הרוחק (סימן רצ"ו) שחולק על המרדכי וסובר שאפילו מדרבנן מותר לאכול ביום טוב מאכל עם כיתוב, כי הביא את המנהג שנותנים לילדים הלומדים לבילי שבועות, עוגת דבש עם הכיתוב ד' אלקים נתן לי לשון למוזים וגו' (ישעיה פרק נ פסוק ד), וביצה מבושלת קלופה עם הכיתוב ויאמר אלי בן אדם בטובתך תאכל ומעיקה תמלא את המגלה הזאת וכו' (יחזקאל פרק ג פסוק ג), ומאכלים אותם את העוגה והביצה, ומוכח ממה שהתירו לאכול את הקטן בידיהם. הרי

ברכת מזל טוב, לחבר המערכת הגאון רבי יוסף שלמה בייפוס שליט"א, לרגל שמחת אירוסים בנו החתן המופלג רבי אברהם ישעיהו נ"י, עב"ג תחי' למשפחת פרישמן בני ברק, בשעה טובה ומוצלחת, יהי רצון שיוזכו לבנות בית נאמן בישראל, אמן.

שאינן איסור מוחק באכילת מאכל עם כיתוב.

1. קטן שמוחק כיתוב

שבידת עוגה: להלכה פסק הרמ"א (סימן שמ סעיף ג) כדעת המרדכי, שאסור לשבור עוגה שכתוב עליה כמין אותיות אפילו שכוונתו רק לאכילה, משום שהוא מוחק. וכתב **המגן אברהם** (סימן שמ ס"ק ה) בשם המרדכי, שמכל מקום מותר ליתנו לתינוק, שאין כאן איסור דאורייתא כי אם איסור דרבנן, וכונן האוכל נבלות אין בית דין מצווים להפרישו, כשאין ספיה בידים.

המחצית השקל (ס"ק ה) ושאל, שהרי **המגן אברהם** עצמו כותב (סימן שמג ס"ק ג), שאסור לתת לקטן דבר מאכל של איסור, אפילו בשביל שישחק בו שמא יאכל, כי נחשב שמאכיל אותו בידים ואסור כדין ספיה בידים. השאלה קיימת גם בדברי **המשנ"ב** שכתב (סימן שמ ס"ק יד) שמותר לתת את העוגה עם הכיתוב לתינוק בשבת, ומאיזן כתב (סימן שמג ס"ק ד) שאסור לתת לתינוק מאכל איסור לשחק בו שמא יאכלנו.

וסברת המגן אברהם יישב הגר"ר **יצחק זילברשטיין שליט"א** (מוריה שנה לב קובץ שעה שעה עמוד קע), שאם הקטן אינו מכיין מותר אף מדרבנן. ונחלק עליו הגר"ש **אלישיב זצ"ל** (שם), ותירץ באופן אחר, שיש להניח שהקטן יאכל כדרכו ולא ישבור בידים, והרי מביא במשנ"ב שאם שובר את האותיות דרך אכילה מותר, והאיסור הוא רק בשובר בידים, ולכן מותר לתת לקטן ואין בזה איסור ספיה, כי יש להניח שישבור את האותיות דרך אכילה, ולא ישברם בידים.

תרי דרבנן: במשנ"ב (ס"ק ז) ביאר כוונת הרמ"א שאסור לשבור בידים כיתוב שעל גבי העוגה, שאפילו שאינו על מנת לכתוב מכל מקום אסור מדרבנן, ואפילו שאינו מכיין מכל מקום פסק רישא אסור אף דרבנן. ומביא **הדגול מרבבה** (על המג"א ס"ק ו) חולק על הרמ"א וסובר שמותר לשבור בידים מאכל עם כיתוב, וכל שכן לאכול, לא מביעיא **לתרומת הדין** (סימן טד) שמותר פסיק רישא דרבנן, אלא אפילו **למגן אברהם** (סימן שיד ס"ק ה) שאסור פסיק רישא דרבנן, הרי באופן שאינו מתכוון ומקלקל וכלאחר יד גם המגן אברהם כותב שמותר. והמרדכי שאסור הוא רק כאשר מתכוון לאכול את הכיתוב משום סגולה להתחכם על ידי אכילת הכיתוב. והמחמיר יחמיר לעצמו ולא לאחרים. ולמעשה מכריע **המשנ"ב** שאסור לשבור בידים, אבל באופן ששובר את האותיות בפיו דרך אכילה, יש לסמוך להיתר כדעת הדגול מרבבה.

אך כתב **החזון איש** (או"ח סימן סא ס"ק א) שהרי דעת הטור שפסיק רישא דלא איכפת ליה מותר בתרי דרבנן, וכששובר מאכל בידים, יש להסתפק האם הוא תרי דרבנן, אינו מתקיים וגם מוחק של על מנת לכתוב במקומו, שכן אינו ברור אם עוגה נחשב דבר שאין מתקיים. וטעם ההיתר של המשנ"ב בדבר אכילה מטעם 'תרי דרבנן', כי אינו על מנת לכתוב וגם נעשה כלאחר יד, מיהו עיקר ההיתר של תרי דרבנן אינו מוכרע, ואין לו מקור בגמ'.
וכתבו **בשו"ת אור לציון** (חלק ב פרק מ תשובה א), ו**בשו"ת יביע אומר** (חלק ד או"ח סימן לח), לדייק שכך שיטת **השו"ע** שלא כתב כדברי הרמ"א, כי סובר שמותר לחתוך את העוגה אפילו שהאותיות אינם חלק מהעוגה כיון שזה תרי דרבנן ומותר. ומסיק בשו"ת אור לציון, שלבני אשכנז אסור לחתוך עוגה עם כיתוב, ומותר רק בציוץ בגוף העוגה, ולבני ספרד מותר גם כאשר האותיות אינם מגוף העוגה. ומסיק בשו"ת יביע אומר, שאם נעשה מגוף העוגה מותר לשברה אפילו ביד, ואם הכתב צבעע מאכל חיצוני אפשר להקל והמחמיר לשברה רק כפה תבוא אליו ברכה.

מילה שלימה: ולגבי חיתוך בין האותיות של מילה שלימה,

בנייר עטיפה עם כיתוב או במאכל עם כיתוב, כתב בספר **שמירת שבת כהלכתה** (פרק ט הערה נא, פרק יא הערה כט) בשם הגר"ש **אוייערבאך זצ"ל**, שמעיקר הדין אין איסור מוחק כיון שהיא רק מפורד בין האותיות, אך למעשה הוא מסיים שטוב להימנע מכך.

2. אותיות בגוף המאכל

מובחר: יחידוש נוסף כתב **בשו"ת מהר"ש לבית הלוי** (סימן נז), הובא **במגן אברהם** (ס"ק ו) ועוד ראשונים, וכן נקט **המשנ"ב** (ס"ק טו), שהאיסור למוחק אותיות באכילת מאכל שכתובות עליו אותיות, הוא רק כאשר האותיות כתובות עם דיו או צבע, אך כאשר האותיות עשויות בדפוס או בידים מתוך המאכל עצמו, מותר לשבור את האותיות בידים כי אין עליו שם כתיבה, וממילא לא שייך בו מחיקה.

אינו מובחר: שואל **החזון איש** (סימן סא ס"ק א) על דברי מהר"ש הלוי, שאינו מובח החילוק בין כיתוב בדיו שאסור לכיתוב מתוך העוגה עצמה שמותר, שהרי גם כאשר עושה את האותיות מהמעוטה עצמה ודאי הוא נקרא כותב, ואפילו אם הכיתוב אינו מהמעוטה, שאין חיוב דאורייתא אבל עדיין אסור מדרבנן, ומסיים שלכן המגן אברהם הניח בציוץ עיון. ויש מדייקים **השה"ש הרב** (סימן תנח סעיף ח) לא הסכים לסברא זו, מכך שלא הזכיר להלכה את החילוק הזה.

טעם ההיתר: סברת ההיתר באותיות שהם חלק מהמאכל, כתב **החיי אדם** (הלכות שבת ומועדים כלל לח סעיף ד) שנחשב 'דבר שאינו מתקיים על גבי דבר שאינו מתקיים', ולמרות שבכל כתיבה אסור למחוק גם דבר שאינו מתקיים על דבר שאינו מתקיים, מכל מקום במאכל משום כבוד שבת לא גזרו. ובערך **השולחן** (סעיף גכ) כתב טעם החילוק, כי כשהצירוף או האותיות הם מהעוטה עצמה או מהתבלין, ודאי לא שייך על זה שם כתיבה, כי גם הכיתוב הוא מאכל ולכן מותר לגמרי שבירת האותיות.

ולדעת הגר"ר **ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני שבת חלק א עמוד קסא) אין ההבדל אם האותיות הם מהמין של העוגה או ממין אחר, אלא החילוק הוא שאם הכתב מתוך העוגה עצמה מותר לשברה, ואם הכתב הוא מדבר אחר על גבי העוגה אסור לשברה, והוסף שלפי החילוק הזה, אסור לשבור אותיות מבצק שנאפו ביחד עם העוגה, כי הם דבר אחר מהעוגה, אפילו שהם מאותו סוג של העוגה. עוד כתב שההיתר בכתב שהוא חלק מהעוגה, הוא בין בכתב שוקע וביין כבולט.

כתב **הרמ"א** בהלכות פסח (סימן תע"ב סעיף ז) נגזר לעשות שלש מצות של ליל הסדר מעשרוין. זכר ללחמי תודה, ועושים בהם סימן לידע איזה ראשונה או שנייה או שלישית. וכתב עליו **המשנ"ב** (סימן תע"ב ס"ק מז) וכן מבואר **בנחלת צבי** (או"ח סימן תע"ב ס"ק ז) לעשות בשביל ההיכר הזה דוקא צורות ולא אותיות, כי יש איסור מוחק לשבור אותיות. והקטש על כך הג"ר **שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** (שו"ת שבט הלוי חלק ט סימן עז) מדוע יש איסור בכך, והרי הוא עושה את האותיות מהמצות בעצמם.

עוגה בצורת אותיות: **החזון איש** מוכיח מהמג"מ (פסחים דף לו.) לגבי מצות מצצירות, שצורה על הלחם לא חייל עליה שם צורה, אלא זהו 'למנות הפת'. וביאר תלמידו הג"ר **יהודה שפירא זצ"ל** (כרמי יהודא תשובה שיד שטו) כפי ששמע ממנו, שמאחר והוא לא כותב על שום דבר, אינו נחשב כתיבה, ולכן מותר לשבור או לאכול פני בצורת אותיות. אמנם לדעת **הגר"ר ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני עמוד קסב) החזו"א היקל רק בצורות, מטעם שזוהי הפת והוא נחשב צורה בפני עצמה, אבל אין סברא להיתר כתיבת אותיות בצורת הפת, ומשום כך אסר לאכול או לשבור בשבת עוגיות בצורות אותיות.

3. אוכל שיש בו כיתוב

שאלה: בגיליון הקודם הוצגה השאלה, האם מותר לאכול

בס"ד

לקראת חג המסעף

הילכתא
לדעת לחיות כהלכה

שיעור הדרכה מיוחד!
בשורה משמחת לשוחרי התורה וההלכה
לבקשת הציבור
יתקיים אי"ה שיעור מיוחד
בנושא 'שחיטת והכשרת העופות'
בליווי המחשות ומצגת מרתקת

מפי המומחה בתחום זה
הרה"ג רבי משה רטמן שליט"א
מרבני השחיטה של ב"ד"ץ 'שארית ישראל'

יום רביעי פרשת תרומה א אדר תש"ס
במת המנחת 'מינסק קרליץ'
רחוב הסדר קרליץ 1 שכונת בית ישראל ירושלים

תחילת השיעור בשעה 2:00
סיום השיעור בשעה 3:00

בסיום השיעור יחולק לציבור המשתתפים
דפי הדרכה מיוחדים

בברכת התורה - מפעל הילכתא

אכילים עם כיתוב. והשאלה, האם באכילתם בשבת יש לחוש ממוחק, והאם יש חילוק בין שובר ביד לשובר בפה תוך כדי אכילה?

תשובה: לגבי השוקולד או העוגיות פתי בר וכדומה, מותר לשברם אפילו בידיים כסברת הר"ש הלוי, שהרי זה ממש חלק מן המאכל, ורק לדעת החזו"א יש לאסור. אולם לגבי השוקולד עם ההדפס, כיון שההדפס נפרד מהשוקולד, ואינו דומה להיתר של המהר"ש הלוי, ששם הכתב הוא מהאוכל בעצמו, ונחשב שזו צורת המאכל ואינו מוחק כתב מעל גבי המאכל, אך כאן השקף עם הכתב או הציור, נחשב דבר חיצוני שנדבק על המאכל ולא חלק מהצורה שלו, ולכן אסור אפילו שהשקף ראוי לאכילה.

למרות שהשקף ראוי לאכילה בפני עצמו וזו צורתו, עדיין יש לומר שההיתר של הר"ש הלוי הוא רק כשכותבים על העוגיה מהבצק עצמו, אבל בשקף כותבים עם דיו שהוא מין אחר לגמרי מהשקף, ולכן נחשב דבר אחר. וביותר שהר"ש הלוי כותב להדיא שאין להיתר בכותב עם דיו, והרי כאן זהו דיו רק שהוא אכיל. ולכן אסור לשברם בידיים, ומותר רק לאוכלם אף שנמחק האותיות באכילתו.

ולדעת אחד מחכמי הוראה שליט"א, מותר לאכול עוגה עם דף אכיל וכדומה, מכיון שהם מיוצרים יחד, וכמו ההיתר של הר"ש הלוי, וגם מותר לשבור אותם בידיים בשבת, שכן הוא מגוף המאכל, שהרי יכול לאכול גם את הדף עצמו, וכולו מאכל אחד. ואף אם נניח שהדף נחשב לדבר נפרד מהעוגה, הרי הדף עצמו גם אפשר לאכול, ונמצא שהוא בכלל ההיתר של כתב בגוף המאכל שמותר לשברו אפילו בידיים.

לבלוע מאכל עם כיתוב: לדעת הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני) גם לפי דעת החזו"א, מותר לבלוע את המאכל שיש עליו אותיות, ואין איסור מוחק, כי בשעה שהוא בולע את המאכל הכתב עדיין קיים, וכאשר האותיות ימחקו, המאכל כבר נחשב כאבד מן העולם ואינו נחשב 'שם מוחק'. ולכן מותר גם לבלוע בשבת תרופות שכתובים עליהם אותיות, באופן שאין איסור משום רפואה בשבת, ואין לחוש למחיקת האותיות.

בשבת מאכל שיש עליו כיתוב, או לא? שכיום מצוי הרבה סוגי מאכלים שכתוב עליהם אותיות או ציורים, ושוקולד קליק, ושוקולד פרה, ועוגיות פתי בר, וכן יש עוגות עם דף אכיל שמופיע עליו אותיות וציורים, ושוקולדים שמדפיסים עליהם כיתוב או תמונה (מצו"ב תמונות), בעזרת דף העשוי מסוכר, שכותבים או מציירים עליו (ביד או במדפסת) על ידי דיו מיוחד שראוי למאכל (מצוי גם בכשרות מהודרות), הצבע מאכל נספג בסוכר, ויוצקים עליו ושוקולד ואופים אותם יחד, כאשר באפיה הם נהפכים למקשה אחת, ובאופן דומה מייצרים גם סוכריות וקצפיות (נשיקות), וכן צלחות וכוסות

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **שבירה בידיים:** מאכל שיש עליו כיתוב, לדעת המרדכי שהוא ברמ"א אסור מדרבנן לשוברו בידיים, ובתינוק אין לחוש, כי יתכן שישברנו בדרך אכילה. ולדעת הרוקח ויש מדייקים שכן דעת השו"ע, אפילו מדרבנן מותר לשוברו בידיים. ולגבי חיתוך בין האותיות, מותר מעיקר הדין, וטוב להימנע מכך.
- ב. **דרך אכילה:** לדעת המשנ"ב מותר לשבור בדרך אכילה, משום תרי דרבנן, והחזו"א מפקפק בהיתר של תרי דרבנן.
- ג. **מגוף המאכל:** אותיות שהם מגוף המאכל, דעת המהר"ש הלוי שמותר לשוברם בידיים, משום שאין בו תורת כתב, וטעמים נוספים. החזו"א מפקפק בהיתר כאשר עושה כתיבה ממש, אולם מסכים להתיר בצורה שהיא תמונת הפת. ולדעת החוט שני ההיתר לשבור בידיים הוא רק כתב שהוא בגוף העוגה, אבל אותיות ממאכל נפרד שהודבקו על גבי העוגה אסור לשוברם בידיים.
- ד. **דיו אכיל:** ממתקים שיש עליהם כיתובים וצורות, או עוגה עם דיו אכיל וכדומה, יש אומרים שאסור לשברם בידיים, ומותר לאכלם אף שנמחק הכיתוב בפיו. ויש מתירים גם לשוברם בידיים.
- ה. אותיות שמוטבעות בתוך המאכל; לדעת המשנ"ב מותר לשוברם בידיים, ולדעת החזו"א אסור. מאכל בצורת אותיות; לדעת המשנ"ב מותר, לדעת החזו"א - לפי הבנת הגר"י שפירא מותר, ולפי הבנת הגר"ג קרליץ אסור.
- ו. תרופה שיש עליה כיתוב מותר לבלועה אף שנמחק בפיו, וגם החזו"א מודה בזה להתיר כאשר בולע את המאכל ביחד עם הכיתוב.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על: 100 ש"ח מזומן

שאלה: האם מותר לשתות משקאות חריפים בלי הכשר, או לא?

לאחרונה התחילו לשווק משקאות חריפים בכשרויות מהודרות, אולם עדיין קיימים בעולם אלפי סוגי משקאות חריפים, ורובם בלי הכשר. והשאלה, מהם חששות האיטור, איזה בעיות עלולות לצוץ במהלך הייצור האלכוהול, ומה ההבדל בין הסוגים השונים? מקורות: **שו"ת מנחת יצחק** (חלק ב סימן כח), **מאורות הכשרות** (גיליון מספר 5 אדר תשע"ט), **ספר יין וויסקי** (באנגלית).

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות הנכונות ישלבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. ניתן גם לענות בעילום שם, בלי להכנס להגרלה.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 - 4 שולחן
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. במדור 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 254 על סך 100 ש"ח
הבחור החשוב כמר דוד יוד י"ו
ישיבת עץ חיים ירושלים

מדור זה הוקדש השבוע לע"נ האשה הצדקנית מינדל ע"ה בת רבי ברוך זצ"ל גלב"ע י"ב שבט ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

השו"ת השבועי מ'בית הוראה הילכתא'

שאלה: הצעת שידוך בשלב מתקדם, שירדה מהפרק מחמת סירוב צד אחד, והצד השני כאוב מאוד, האם מותר בכדי להפיג את הצער, לספר למדובר על החסרון שיש לצד השני, או להזכיר חיסרון שכבר נודע להם בעבר, שהרי המטרה היא 'לתועלת' להקל על הצער?

תשובה: הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל שאסור לחדש גנאי על הצעת השידוך שכבר ירדה מהפרק, ואינו בכלל היתר של 'לתועלת', שכן היתר לספר 'לתועלת' הוא רק כאשר הסיפור עצמו הוא התועלת, כגון לספר חסרון של המדובר בהצעת שידוך שעדיין על הפרק, או להזהיר את חבירו מפני פלוני החפץ ברעתו וכדומה. אבל לאחר שהשידוך ירד מהפרק, אינו בכלל 'לתועלת' מה שמיפג את צערו. ומפורש בחפץ חיים (כלל א' ס"ו) שאסור לספר לשון רע, אף שמחמת סירובו 'פטרוהו מעבודתו, ואין כאן היתר 'לתועלת' למרות שאינו מתכוון לגנות את חבירו, כי אם שלא 'פטרוהו מעבודתו'.

אמנם מותר להזכיר למדובר חסרון שראה בעצמו, בלי לחזק את הגנאי, שהרי אינו מחדש לו כלום, ואינו מגנהו יותר, ואינו מתכוון לגנותו. (על פי חפץ חיים כלל ה' באר מים חיים ס"ק ח').

לתגובות: ניתן לפנות ל'בית הוראה הילכתא' - 02-5350535 שולחן 1-1.

עדכוני הלכה

מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א: אין היתר לכהנים לחזור

הוראה: בגיליון עומק הפשט מספר 253 התברר, שאם אין ברירה מותר לכהן לעבור לפני המתפלל בכדי לישא כפים, קבלנו פניות רבות האם מותר לכהנים לחזור למקומם, כעין שמצינו 'היתרו סופם משום תחילתם'.

שלחנו את השאלה למרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, והשיב שאין היתר לכהן לעבור לפני המתפלל כדי לחזור למקומו!

נושא הגיליון הבא:

'כשרות משקאות חריפים'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות הנבחה לע"נ, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, חוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס'

ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים וימי עיון
- בית הוראה טלפוני
- ביורוי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823